

Prof. Ing. ĽUDOVÍT DROBNICA, DrSc.
85 rokov od narodenia



Spomienka na profesora Ľudovíta Drobnicu a jeho Ostrov pozitívnej deviácie

Počiatok 70. rokov bol pre študenta VŠ z obdobia 1964 – 1969, spájajúceho politické „oteplovanie“, urýchléné Pražskou jarou v 1968, s projektovaním svojej budúcnosti, ťažkou životnou skúškou. Ilúzie o udržaní reformného kurzu sa rýchlym nástupom husákovskej normalizácie neúprosne rozplynuli a spájali sa s bezradnosťou, s akou morálny rozklad spoločnosti a návrat do totality autoritárskeho režimu oberal rojkov môjho typu o posledné zvyšky ilúzií. Mňa táto kríza postihla plnou silou návratom zo základnej vojenskej služby v roku 1970.

Chemickotechnologickú fakultu som absolvoval na katedre chemickej technológie. Z predmetov tejto špecializácie ma najviac zaujali prednášky doc. Františka Horáka z Technológie liečiv. Svoju profesijnú budúcnosť som spájal s disciplínami podobnými biologizácii chémie. Preto som pri ukončení štúdia s radosťou prijal ponuku nastúpiť na externé pracovisko Výskumného ústavu liečiv (VÚL) Hlohovec na katedre organickej chémie, vedenej profesorom Kamilom Antošom. Než som tam ale stihol po ukončení vojenskej služby v roku 1970 nastúpiť, profesor Antoš bol ako politicky nežiaduci z katedry odvolaný a katedru prevzalo nové stranícke vedenie. S týmto stavom som sa nemohol zmieriť a hľadal som iné možnosti ako svoje predstavy naplniť. Bol to práve profesor Antoš, ktorý mi v tom pomohol – odporučil mi pracovisko docenta Ľudovíta Drobnicu na katedre mikrobiológie a biochémie orientujúcej sa na biologické účinky prírodných látok a ich syntetických analógov. Profesor Antoš bol jeho dlhodobým blízkym spolupracovníkom. Šťastnou zhodou okolností to bolo znovu externé pracovisko VÚL na tejto katedre, ktorého som sa stal o rok neskôr (1971) členom. Od prvého kontaktu s docentom Drobnicom som sa ocitol v inom svete. Vo svete akýmsi zvláštnym spôsobom oddeleného od stagnácie a dezilúzie, aké za oknami tamojších labákov a docentovho „kumbálu“ vládli. Bol to, ako to bolo neskôr literárne pomenované – ostrov pozitívnej deviácie. Docent Drobnica mi od počiatku vytvoril, dá sa povedať, luxusné podmienky – vlastnú pracovňu, vlastnú techniku, spoluprácu vo vlastnej skupine, ale aj mimo nej, s kvalitnými externými spolupracovníkmi (napr. profesorom Dušanom Podhradským, docentom Ľubom Flochom, docentom Deziderom Tóthom a ďalšími). Tieto netušené možnosti, pocit istoty a dôvery ma mimoriadne motivovali a neskôr umožnili úspešne absolvovať doktorandské štúdium z biochémie (1972 – 1975).

Skupina docenta Drobnicu bola už v tom čase uznávanou vedeckou školou, založenou na širokej interdisciplinárnej spolupráci. Viedol kvalitne zostavený vedecký tím s mnohými mladými, ambicióznymi osobnosťami. Jeho úspešné vedecké manažovanie vychádzalo z jeho skromnej minipracovne – tzv. kumbálu (obr. 1 a 2). Ako som zanedlho zistil, práve táto malá pracovňa bola nepretržite



Profesor Drobnica s profesorom Augustínom vo svojej pracovni (1973)



Profesor Drobnica s profesorom Augustínom vo svojej pracovni (1973)

vyhľadávaným miestom stretnutí so spolupracovníkmi, s takmer neprehľadnými vedeckými kontaktmi, a vďaka svojej osobnej charizme aj obľúbeným miestom na neformálne stretnutia. Docent Drobnica bol výborným spoločníkom. Všestranne vzdelaný, so širokým rozhľadom v kultúre, z mladosti športovcom (plavcom) a aktívnym hudobníkom (hral na piano) (obr. 3). Duchom vždy mladý, empatický, s pozitívnym myslením, otvorený akejkolvek novinke v akejkolvek oblasti poznania. Dá sa povedať, že bol renesančnou osobnosťou. Oddanou v prvom rade svojej profesii vysokoškolského učiteľa a vedca. Pojem pracovného času bol pre neho neznámym pojmom. Ako hovorieval docent Dušan Halama: keď niekto išiel



Profesor Drobnič ako klavirista s asistujúcim profesorom Podhradským (1970)

okolo fakulty okolo desiatej večer a videl niekde svietiť svetlo, bolo to viac-menej pravidelne v pracovni docenta Drobnicu. Pri tých počtoch aspirantov a interných aj externých spolupracovníkov to inak ani nebolo možné. Napriek pokračujúcej normalizácii zostával integrovanou osobnosťou, zachovával si svoje nekonformné názory a neotálal ich prejavovať aj verejne. V tej dobe enormného politického karierizmu a neľútostných personálnych čistiek sa vďaka podpore a postaveniu vtedajšieho vedúceho katedry, profesora Nemca, túto pomerne bezprecedentnú atmosféru pracoviska podarilo ešte zopár rokov napriek pokračujúcej normalizácie zachovať.

Obete ale postupne prišli. Najmä v zastavení jeho profesionálnej kariéry. Keď mu bola po habilitácii v 1964 pozastavená obhajoba jeho doktorskej dizertačnej práce (ako jednej z prvých biochemických na Slovensku) na dlhých 7 rokov. Túto krivdu neznášal ľahko. Spolu s jeho vysokým pracovným nasadením sa sústavné politické prekážky zo strany vtedajších straníckych bossov podpísali aj pod jeho podlomené zdravie sprevádzané srdcovými infarktmi. Druhý z nich (približne v roku 1976) už bol vážnou výstrahou na spomalenie a väčšiu starostlivosť o zdravie. Nestalo sa. Tretí infarkt, najsilnejší, bol posledný. Verejná rozlúčka s ním v priestoroch Strojníckej fakulty bola pamätná, podobne ako rozlúčkové prejavy. Spontánne veľká účasť jeho blízkych, kolegov a žiakov bola mimoriadna. Dostalo

sa mu takej spontánnej úcty, akú nedostal žiadny vysoký akademický funkcionár, hoci žiadnu mimopedagogickú funkciu docent Drobnič nemal. Zanechal ale po sebe vedeckú školu, jej žiakov, ktorí zostali dlhodobo spriaznení. Štafetu v jeho diele prevzal po ňom jeho najbližší žiak, dnes už tiež nebohý docent Ernest Šturdík.

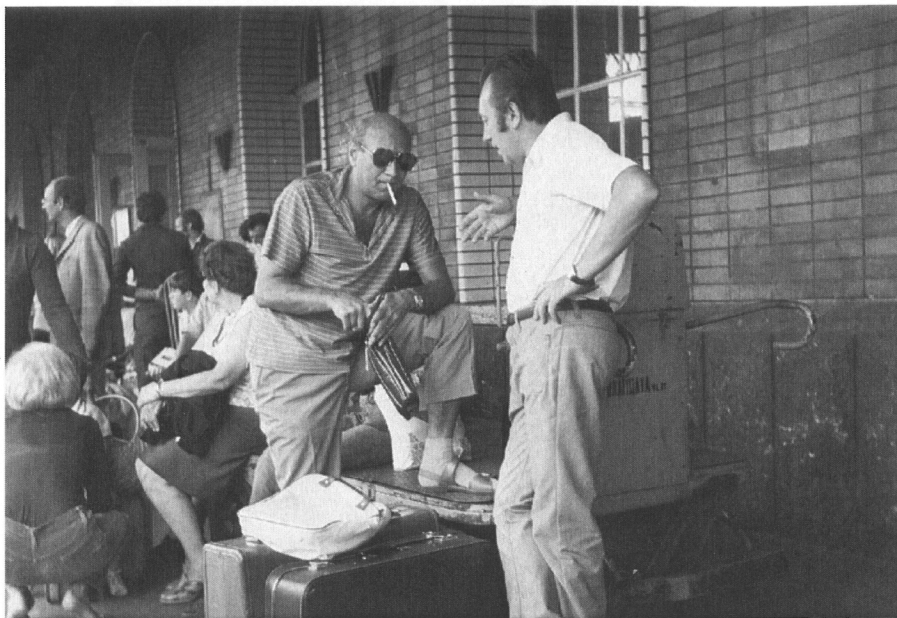
K docentovi Drobnicovi ma viaže množstvo veľmi pekných, humorných aj vážnych a celkove unikátnych osobných spomienok. Napriek veľkému časovému odstupe ostávajú nezabudnuteľné. Množstvo rozhovorov, spisovanie spoločných publikácií sprevádzané rozhovormi na akúkoľvek tému, prakticky nekonečná trpezlivosť venovať pozornosť aj osobným problémom. Tá sa prejavovala aj pri našich šachových partiách, ktoré obľuboval. Veľmi sme sa osobne zbližili. Bol mi svedkom na svadbe. Prijal pozvanie do môjho rodného kraja, Banskej Štiavnice a jej okolia (obr. 4). Aj keď mi po nejakom čase ponúkol tykanie, ani po týždni skúšania som si naň nevedel zvyknúť a do konca som ho oslovoval „pán docent“. Medzi nami, jeho spolupracovníkmi, jeho známymi, priateľmi, kolegami na katedre a fakulte bol familiárnym Lajkom.



Profesor Drobnič s manželkou Irenou a dcérou Zuzkou pred kaštieľom vo Svätom Antone (1974)

Aj po obhájení kandidátskej dizertačnej práce a odchode na Chemický ústav SAV (1975) sme naďalej zostali v kontakte. Svoju priazeň mi prejavoval aj tým, že ma každý rok „zásoboval“ viacerými diplomantmi či vedeckými pomocnými silami.

mi. Takou bol napr. aj docent Breier. Absolvovali sme spoločné cesty na medzinárodné sympóziá a kongresy, napr. FEBS kongres v Budapešti 1974 (obr. 5).



Profesor Drobnica s profesorom Mikom na bratislavskej železničnej stanici
pred cestou na FEBS kongres (1974)

Na Chemickom ústave SAV som mal voľnosť vo výbere pracovnej problematiky a tá sa stala logickým pokračovaním spolupráce s docentom Drobnicom. Ale ten povznášajúci pocit z kvalitných osobných vzťahov, vzájomnej úcty, podmienok, ktoré mi vytvoril, a najmä blízkosti takého šéfa, priateľa, vedca a morálnej opory, ako bol profesor Drobnica, som už nenašiel. Aj to ukazovalo na to akou jedinečnou osobnosťou docent a profesor in memoriam Ľudovít Lajko Drobnica bol. Titul vysokoškolského profesora mu bol udelený posmrtné, v roku 1991. Lajko bol a zostane mojím najlepším učiteľom.

V Bratislave, 08.10. 2015

Ing. Peter Gemeiner, DrSc.